

І. І. Шкуратова, кандидат наук
з державного управління,
науковий співробітник, державна установа
“Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку НАН України”

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В РЕГІОНАЛЬНІЙ ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ

Для формування інноваційного середовища та інноваційної стратегії регіону виділено основні завдання; запропоновано нову інтегруючу інноваційну структуру – Фонд інноваційного розвитку; визначено її основні функції й принципи діяльності; виділено основні принципи інноваційної стратегії регіону; запропоновано поетапну схему відбору альтернатив інноваційного розвитку.

Для формирования инновационной среды и инновационной стратегии региона выделены основные задачи; предложена новая интегрирующая инновационная структура – Фонд инновационного развития, определены ее основные функции и принципы деятельности; выделены основные принципы инновационной стратегии региона; предложена поэтапная схема отбора альтернатив инновационного развития.

For forming of innovative environment and innovative strategy of region the selected basic tasks of region; the offered new integrating innovative structure is innovative growth Fund; its basic functions and principles of activity are certain; selected basic principles of innovative strategy of region; offered stage-by-stage chart of selection of alternatives of innovative development.

Ключові слова. Інноваційна діяльність, інвестиційне середовище, інвестиції, регіон.

Вступ. Для розвитку української економіки та підвищення її конкурентоспроможності необхідний технологічний прорив. Для виконання цих завдань потрібно залучати українське наукове співтовариство [1]. Акцент на інноваційний шлях розвитку визначається й тим, що саме інновації здатні стати базою для зміни несприятливої галузевої спеціалізації деяких регіонів.

Наукова спадщина про сутність і роль інвестиційної діяльності пов'язана з іменами вітчизняних вчених: М. Х. Корецького, О. І. Амоші, С. М. Василенка, О. В. Грабенка, О. І. Дація, М. І. Крупки, А. А. Пересади, О. В. Носової.

Постановка завдання. Наступний пріоритетний напрям інвестиційної політики регіону – вибір механізмів інвестування в інноваційні види діяльності – у високі технології, у галузі, виробництва, базові види продукції, частку України, яка істотно підвищується у високих технологіях у світовому масштабі.

© **І. І. Шкуратова, 2010**

Результати дослідження. Для забезпечення сталого динамічного розвитку економіки регіону і України в цілому надзвичайно важливе науково виважене регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності, оскільки без її активізації неможливі прогресивні структурні зрушення в економіці, технологічне оновлення реального сектора, підвищення конкурентоспроможності економіки та її інтеграція у світовий економічний простір. Побудова інноваційної моделі економічного зростання є імперативом розвитку сучасної української економіки [2].

Основні завдання регіону полягають у такому.

1. Інтегрувати науково-технічний потенціал регіону й великий бізнес шляхом повного ланцюжка від створення до впровадження у виробництво й просування на ринки нових технологій.

2. Створити систему оцінки ринкового потенціалу науково-технічних та інноваційних розробок з використанням експертизи представників суспільства, бізнесу й науки.

3. Забезпечити ринковий відбір перспективних інноваційних проектів та аналіз напрямків науково-технічного й інноваційного розвитку (стратегічний аналіз).

4. Створювати ризиковані види інноваційного бізнесу, доводячи їх до комерційної ефективності, з подальшою передачею приватному бізнесу.

5. Забезпечувати початковий етап підтримки інноваційних проектів “посівними”, тобто стартовими грошима.

6. Створювати певні пільгові умови для розвитку нових перспективних видів діяльності.

7. Проводити моніторинг цільового використання коштів, що виділяються під розвиток інноваційних структур.

На наш погляд, для виконання цих завдань при обласній державній адміністрації треба створити Фонд інноваційного розвитку з виділенням певних коштів з бюджету області. Цей фонд повинен спиратися на вже наявну інноваційну інфраструктуру, адже попри недостатню ефективність її діяльності вона виконує певні функції (інформаційну, освітню, рекламну). Тому радикальне руйнування вже наявної структури може негативно відбитися на всій інноваційній системі області. Однак функції нової структури – Фонду інноваційного розвитку – полягатимуть у фінансовій підтримці й координації розвитку інновацій на регіональному рівні. Реалізація такої підтримки можлива за

п'ятьма основними напрямками: 1) надання грантів науково-дослідним та академічним інститутам регіону на розробку конкретних інноваційних технологій і програм; 2) співфінансування поїздок учених-розробників і менеджерів провідних інноваційних підприємств за кордон для ознайомлення з рівнем розвитку технологій, установлення ділових контактів та ін.; 3) співфінансування підприємств і організацій, що провадять інноваційну діяльність у області; 4) співфінансування інноваційних проектів, що подаються сторонніми організаціями; 5) співфінансування інноваційних проектів, розроблених з ініціативи Фонду інноваційного розвитку регіону.

Приблизну модель організації Фонду інноваційного розвитку подано на рис. 1.

На наш погляд, Фонд має діяти за певними принципами.

1. Стимулювання підприємницьких структур до розвитку інноваційного бізнесу, а представників науки до активізації інноваційних досліджень і розробок.

2. Координація зусиль бізнесу й науки в напрямках інноваційного розвитку.

3. Спільне фінансування інноваційних проектів при збереженні керування проектами в руках бізнесу.

4. Вибірковість у підтримці напрямків розвитку інноваційного бізнесу.

Останній принцип безпосередньо пов'язаний з певною стратегією в пошуку, виборі й розвитку інноваційних ідей. Від того, в якому напрямку розвиватимуться інновації, значною мірою залежить економічний розвиток регіону. Складність вибору полягає в різноманітності можливого впливу інновацій на майбутній розвиток регіону. Крім того, в ситуації обмежених фінансових та інших ресурсів важливо сконцентрувати зусилля на розвитку "точкового зростання". За словами М. Портера, "сутність стратегії полягає в тому, щоб вибрати те, від чого можна відмовитися. Без компромісів не було б необхідності у виборі, а значить, не була б потрібна стратегія" [3].

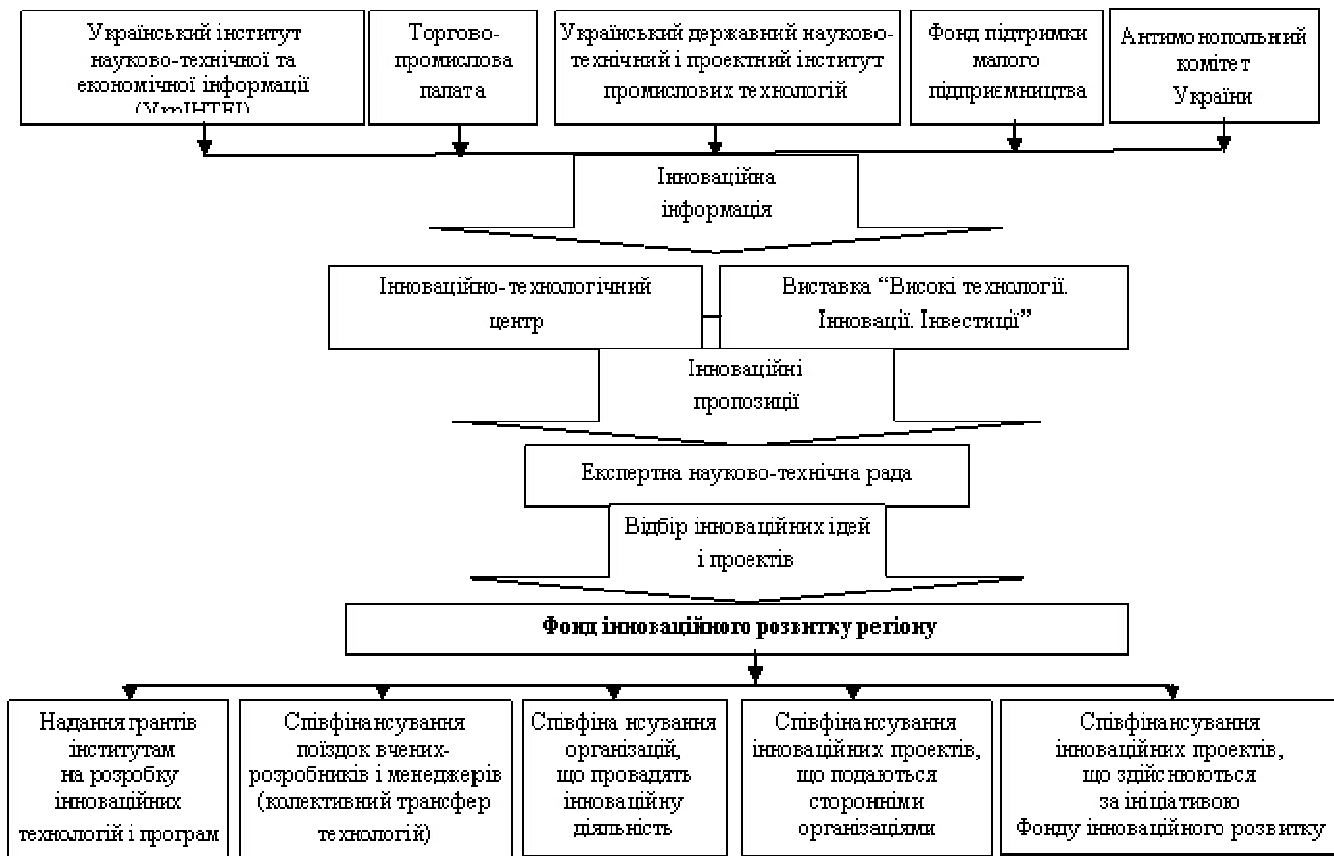

Рис. 1. Модель організації Фонду інноваційного розвитку регіону

Для формування інноваційної стратегії регіону необхідно визначитися з її основними принципами.

1. Органічне включення інноваційної стратегії в стратегію соціально-економічного розвитку регіону.

2. Вибір напрямків інноваційного розвитку ("точок зростання").

3. Визначення цілей інноваційного розвитку.

4. Моніторинг конкурентного інноваційного середовища всередині країни й міжнародного конкурентного інноваційного середовища.

5. Використання підприємницького фактора.

6. Вибір заходів стимулювання інновацій.

Пріоритетним напрямком стимулювання інноваційних процесів є активна участь регіону. Поетапну схему відбору альтернатив подано на рис. 2, де виділено 5 варіантів фінансової підтримки інновацій.

Рис. 2. Поетапна схема відбору альтернатив інноваційного розвитку

У результаті запропонованих нами заходів уже наявні структури інноваційної мережі регіону: УкрІНТЕІ, УкрНТІ "Промтехнологія", Торгово-промислова палата тощо – здійснюватимуть інформаційну, освітню, рекламну функції і подаватимуть найбільш перспективні інноваційні ідеї та проекти Експертній науково-технічній раді, що складається з представників суспільства, бізнесу й науки. Експертна рада оцінює ринковий потенціал розробок, відповідність обраної інноваційної стратегії розвитку регіону і подає відібрані альтернативи Фондові інноваційного розвитку регіону. Функції останнього – прийняття рішень про варіанти фінансової підтримки даних перспективних інноваційних розробок [4].

Фонд інноваційного розвитку проводить стратегічний аналіз основних напрямків науково-технічного та інноваційного розвитку в країні та світі. Він виділяє гранти вченим та науково-дослідним колективам регіону для досліджень у даній галузі або оплачує поїздки за кордон менеджерів провідних бізнес-структур регіону для ознайомлення з рівнем розвитку технології у відомих транснаціональних компаніях для встановлення контактів з технологічними центрами й участі в ярмарках технологій. До функцій Фонду має входити певна система моніторингу й аудиту, що дозволить проконтролювати цільове використання виділених коштів [5].

Висновки. Таким чином, для формування інноваційного середовища та інноваційної стратегії регіону нами виділено основні завдання регіону; запропоновано нову інтегруючу інноваційну структуру – Фонд інноваційного розвитку; визначено її основні функції та принципи діяльності; виділено основні принципи інноваційної стратегії регіону; запропоновано поетапну схему відбору альтернатив інноваційного розвитку.

Література

1. Конкурентоспроможність економіки України: стан і перспективи підвищення / [О. М. Бородіна, Т. В. Бурлай, І. І. Горшкова та ін.]; ред. І. В. Крючкова. – К. : Основа, 2007. – 488 с.
2. Мансухани Г. Р. Золотое правило инвестирования / Мансухани Г. Р.; пер. с англ. – М. : Церих-пэл, 1995. – 346 с.
3. Портер М. Международная конкуренция: конкурентные преимущества стран / Портер М. – М. : Дело, – 1994.
4. Хрущ Н. А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії та технології / Хрущ Н. А. – Хмельницький : ХНУ, 2004. – 309 с.
5. Титаренко Н. О. Теорії інвестицій : навчальний посібник / Н. О. Титаренко, А. М. Поручник. – К. : КНЕУ, 2000. – 160 с.